

SKARGA O STWIERDZENIE NIEZGODNOŚCI Z PRAWEM PRAWOMOCNEGO ORZECZENIA A SKARGA KASACYJNA W PROCESIE CYWILNYM

Rafał Dul

MONOGRAFIE LEX

LEX

a Wolters Kluwer business

SKARGA O STWIERDZENIE NIEZGODNOŚCI Z PRAWEM PRAWOMOCNEGO ORZECZENIA A SKARGA KASACYJNA W PROCESIE CYWILNYM

Rafał Dul

Zamów książkę w księgarni internetowej

proinfo.pl
księgarnia internetowa

LEX

a Wolters Kluwer business

Warszawa 2015

Stan prawny na 1 lutego 2015 r.

Recenzenci

Dr hab., prof. nadzw. Kujawsko-Pomorskiej Szkoły Wyższej w Bydgoszczy
Henryk Dolecki

Wydawca

Magdalena Stojek-Siwińska

Redaktor prowadzący

Joanna Cybulska

Opracowanie redakcyjne

Dagmara Wachna

Łamanie

Wolters Kluwer

Układ typograficzny

Marta Baranowska

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przysługujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

prawolubni

SZANUJMY PRAWO I WŁASNOŚĆ
Więcej na www.legalnakultura.pl
POLSKA IZBA KSIĄŻKI

© Copyright by
Wolters Kluwer SA, 2015

ISBN 978-83-264-8069-0

ISSN 1897-4392

Wydane przez:

Wolters Kluwer SA

Dział Praw Autorskich

01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33

tel. 22 535 82 00, fax 22 535 81 35

e-mail: ksiazki@wolterskluwer.pl

www.wolterskluwer.pl

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

Książkę tę swojej żonie Joannie
oraz córeczce Magdalence poświęcam

Spis treści

Wykaz skrótów / 11

Wstęp / 15

Rozdział I

Charakter prawny skarg oraz ich miejsce wśród środków prawnych w postępowaniu cywilnym / 19

1. Przyczyny wprowadzenia do postępowania cywilnego skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia oraz skargi kasacyjnej / 19
2. Charakter prawny obu skarg / 29
3. Miejsce skarg wśród środków prawnych w postępowaniu cywilnym / 43

Rozdział II

Podmioty skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia oraz skargi kasacyjnej / 59

1. Sąd Najwyższy / 59
2. Strony postępowania / 70
3. Prokurator Generalny oraz Rzecznik Praw Obywatelskich i Rzecznik Praw Dziecka / 96

Rozdział III

Zakres przedmiotowy skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia oraz skargi kasacyjnej / 104

1. Zakres przedmiotowy skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia / 104
  - 1.1. Prawomocne wyroki i postanowienia sądu drugiej instancji kończące postępowanie w sprawie / 104

- 1.2. Wyroki i postanowienia sądu pierwszej instancji kończące postępowanie w sprawie / 117
- 1.3. Nakazy wydane w postępowaniu procesowym / 123
2. Zakres przedmiotowy skargi kasacyjnej / 127
  - 2.1. Prawomocne wyroki sądowe / 127
  - 2.2. Prawomocne postanowienia sądu drugiej instancji w przedmiocie odrzucenia pozwu i umorzenia postępowania / 130

Rozdział IV

Tryb oraz terminy wnoszenia skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia oraz skargi kasacyjnej / 135

1. Tryby i terminy skarg dla stron postępowania / 135
2. Tryb i termin skarg dla Prokuratora Generalnego oraz Rzecznika Praw Obywatelskich i Rzecznika Praw Dziecka / 149

Rozdział V

Podstawy prawne skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia oraz skargi kasacyjnej / 154

1. Podstawy prawne skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia / 154
  - 1.1. Naruszenie norm prawa materialnego / 154
  - 1.2. Naruszenie norm prawa procesowego / 161
2. Kwalifikowane podstawy prawne skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia / 166
3. Podstawy prawne skargi kasacyjnej / 171
  - 3.1. Naruszenie norm prawa materialnego / 171
  - 3.2. Naruszenie norm prawa procesowego / 178

Rozdział VI

Wymogi formalnoprawne skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia oraz skargi kasacyjnej / 185

1. Ogólne wymagania formalne skarg / 185
2. Wymagania szczególne skarg niepodlegające uzupełnieniu w trybie procesowym / 195

Rozdział VII

**Pojęcie orzeczenia niezgodnego z prawem w doktrynie
oraz w orzecznictwie Sądu Najwyższego / 209**

Rozdział VIII

**Odpowiedzialność Skarbu Państwa w przypadku
stwierdzenia niezgodności z prawem prawomocnego
orzeczenia / 219**

Rozdział IX

**Stosunek skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem
prawomocnego orzeczenia do skargi kasacyjnej / 225**

Wnioski / 237

Bibliografia / 251

Źródła prawa / 261

Orzecznictwo / 265

Wykaz skrótów

Akty prawne

- k.c.** ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 121 z późn. zm.)
- k.p.a.** ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 267 z późn. zm.)
- k.p.c.** ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 101 z późn. zm.)
- k.p.k.** ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555 z późn. zm.)
- Konstytucja RP** Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.)
- o.p.** ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (tekst jedn.: Dz. U. z 2012 r. poz. 749 z późn. zm.)
- p.p.s.a.** ustawa z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (tekst jedn.: Dz. U. z 2012 r. poz. 270 z późn. zm.)
- ustawa o SN** ustawa z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 499 z późn. zm.)

Czasopisma i wydawnictwa promulgacyjne

Apel.-W-wa	Apelacja. Orzecznictwo Sądu Apelacyjnego w Warszawie
Mon. Praw.	Monitor Prawniczy
M.P.	Monitor Polski
NP	Nowe Prawo
OSN	Orzecznictwo Sądu Najwyższego
OSNC	Orzecznictwo Sądu Najwyższego – Izba Cywilna (od 1995 r.)
OSNC-ZD	Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Cywilna – Zeszyt Dodatkowy
OSNCP	Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izby Cywilnej, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
OSNP	Orzecznictwo Sądu Najwyższego – Izba Pracy, Izba Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych (od 2003 r.)
OSP	Orzecznictwo Sądów Polskich
OSPiKA	Orzecznictwo Sądów Polskich i Komisji Arbitrażowych (lata 1957–1989)
OTK-A	Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego seria A
Pal.	Palestra
PiP	Państwo i Prawo
Prok. i Pr.	Prokuratura i Prawo
Pr. Sp.	Prawo Spółek
PS	Przegląd Sądowy

Inne

CBOSA	Centralna Baza Orzeczeń Sądów Administracyjnych (orzeczenia.nsa.gov.pl)
NSA	Naczelny Sąd Administracyjny

SA	Sąd Apelacyjny
SN	Sąd Najwyższy
TK	Trybunał Konstytucyjny
WSA	Wojewódzki Sąd Administracyjny

Wstęp

Z dniem wejścia w życie ustawy z dnia 22 grudnia 2004 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, tj. od dnia 6 lutego 2005 r., trójinstancyjny system środków odwoławczych obowiązujący wówczas w postępowaniu cywilnym zastąpiono systemem dwuinstancyjnym, gdzie apelacja (jako zwyczajny środek odwoławczy) stanowi podstawowy środek prawny umożliwiający kwestionowanie orzeczenia wydanego przez sąd pierwszej instancji. Również z dniem wejścia w życie powyższej ustawy nowelizującej ówczesnie obowiązującą w kodeksie postępowania cywilnego kasację przekształcono w nadzwyczajny środek prawny, a do kodeksu wprowadzono nieznanymi i niewystępującymi dotąd w polskim ustawodawstwie środki prawne w postaci skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia. Po przeszło pięciu latach skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia wprowadzono także do ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi, której założenia odpowiadają skardze funkcjonującej w postępowaniu cywilnym.

Powyższe zmiany, dotyczące środków odwoławczych w postępowaniu cywilnym, zostały przeanalizowane w niniejszej książce, przy czym zakres problematyki związany ze środkami odwoławczymi jest na tyle szeroki, że postanowiono go przybliżyć w ujęciu historycznym (kompleksowo), zaś szczegółowo omówić tylko dwa występujące obecnie w kodeksie postępowania cywilnego środki prawne w postaci skargi kasacyjnej i skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia.

Z uwagi na istniejącą już znaczną ilość opracowań, zarówno w formie monografii, jak i artykułów naukowych poświęconych tylko skardze kasacyjnej i skardze o stwierdzenie niezgodności z prawem

prawomocnego orzeczenia, podjęto próbę dokonania charakterystyki tych środków prawnych na tle porównawczym w celu opisanego występujących pomiędzy nimi różnic, jak i podobieństw. Mając na uwadze wzajemnie uzupełniający się stosunek obu skarg, stanowiący zasadnicze założenie ustawodawcy wprowadzającego do kodeksu postępowania cywilnego powyższe zmiany dokonane ustawą z dnia 22 grudnia 2004 r., poszukiwano odpowiedzi na pytanie, czy w praktyce te środki prawne rzeczywiście realizują założenia, jakie przyświecały ustawodawcy dokonującemu swoistej rewolucji w systemie środków odwoławczych w postępowaniu cywilnym.

Pracę podzielono na dziewięć rozdziałów, a każdy z nich poświęcony został odrębnemu zagadnieniu, analizowanemu na tle porównawczym skargi kasacyjnej i skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia. Za wyjątkiem rozdziału VII i VIII pozostałe rozdziały ściśle nawiązują do tematu monografii, jakim jest analiza porównawcza skarg w procesie cywilnym. Na tle problemów procesowych, jakie uwidoczniły się na gruncie analizy porównawczej skarg, przedstawiono propozycję ich rozwiązania, opisując jednocześnie skutek prawny ich niewprowadzenia.

W odniesieniu do skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, powołując się na dane statystyczne gromadzone przez Sąd Najwyższy – Izbę Cywilną (za lata 2005–2012), wyjaśniono zasadnicze powody odrzucania wnoszonych skarg oraz niewielki procent ich uwzględniania. Pomimo niekorzystnych danych statystycznych potwierdzających nieznaczną ilość uwzględnianych skarg udowodniono również, że skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia nie jest martwą instytucją postępowania cywilnego, tylko rzeczywiście funkcjonującym środkiem prawnym, za pomocą którego można dochodzić rekompensaty (odszkodowania) za niezgodne z prawem działanie władzy sądowniczej w późniejszym procesie odszkodowawczym prowadzonym przed sądem powszechnym.

Pomimo bezpośredniego powiązania tematu pracy ze środkami odwoławczymi przy ich omawianiu niejednokrotnie nawiązywano do zagadnień odnoszących się nie tylko do środków odwoławczych, ale pełniących istotną funkcję w postępowaniu cywilnym, czego przykładem może być szeroko omówiona problematyka stron postępowania, terminów procesowych czy roli, jaką odgrywa Sąd Najwyższy sprawujący wymiar sprawiedliwości na terytorium RP.

Do opracowania poszczególnych rozdziałów oprócz literatury wykorzystano bogate orzecznictwo Sądu Najwyższego oraz sądów administracyjnych, co pozwoliło dodatkowo wzbogacić książkę o stanowiska sądów różnych gałęzi prawa.

Rozdział I

Charakter prawny skarg oraz ich miejsce wśród środków prawnych w postępowaniu cywilnym

1. Przyczyny wprowadzenia do postępowania cywilnego skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia oraz skargi kasacyjnej

Konstytucja RP z dnia 2 kwietnia 1997 r. w rozdziale II „Wolności, prawa i obowiązki człowieka i obywatela”, w art. 77 ust. 1 tytułu piątego „Środki ochrony wolności i prawa” wprowadziła zasadę, zgodnie z którą każdy ma prawo do wynagrodzenia szkody, jaka została mu wyrządzona przez niezgodne z prawem działanie władzy publicznej. Wprowadzona w art. 77 zasada odszkodowawcza łączy zatem obowiązek naprawienia szkody z niezgodnym z prawem działaniem władzy publicznej. Tytułem wprowadzenia należy w tym miejscu przybliżyć pojęcie niezgodności z prawem, które w kontekście regulacji konstytucyjnej rozumieć należy jako zaprzeczenie postępowania uwzględniającego nakazy i zakazy wynikające z normy prawnej¹. Z kolei przez pojęcie władzy publicznej rozumieć należy wszystkie władze w sensie konstytucyjnym – tj. ustawodawczą, wykonawczą i sądowniczą².

Zawarta w art. 77 Konstytucji RP zasada odpowiedzialności państwa za szkody wyrządzone działaniem organu władzy publicznej (niezgod-

---

¹ K. Pietrzykowski, *Kodeks cywilny. Komentarz*, t. I, wyd. 4, Warszawa 2005, s. 1113.

² B. Banaszak, *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz*, Warszawa 2009, s. 391.

nym z prawem) formułuje minimalne granice ochrony prawnej udzielanej poszkodowanym wykonywaniem władzy publicznej. Oznacza to, że odpowiedzialność ta może być określona przez ustawodawcę w sposób bardziej szczegółowy, z uwzględnieniem granic wyznaczonych w art. 77 Konstytucji RP, co niejako daje pierwszeństwo stosowaniu przepisów normujących tę odpowiedzialność w sposób odrębny. Przepisy szczególne mogą zatem zawierać własne, korzystniejsze regulacje dotyczące odpowiedzialności państwa niż te, których minimalne granice określone zostały w art. 77 Konstytucji RP. Jako przykład można tu wskazać art. 161 § 3 k.p.a. czy art. 552 § 1 k.p.k., które w zakresie w nich określonym wyłączają stosowanie przepisów art. 417–417² k.c. Wynika to z ogólnej zasady prawnej *lex specialis derogat legi generali*, wyrażonej w tym wypadku w art. 421 k.c.

Do czasu wprowadzenia do kodeksu cywilnego zmian dokonanych ustawą z dnia 17 czerwca 2004 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw³, która weszła w życie z dniem 1 września 2004 r., podstawę materialnoprawną, dzięki której osoby poszkodowane mogły występować z roszczeniem odszkodowawczym za szkodę wyrządzoną przez funkcjonariusza państwowego przy wykonywaniu powierzonej mu czynności, normowały przepisy art. 417–419 k.c. W myśl ówczesnie obowiązującego art. 417 k.c. istniała formuła, zgodnie z którą „Skarb Państwa ponosi odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną przez funkcjonariusza państwowego przy wykonywaniu powierzonej mu czynności”. Cytowany przepis określał zatem ogólne przesłanki odpowiedzialności państwa, natomiast przepisy art. 418 i 419 k.c. stanowiły *lex specialis* w stosunku do zasady ogólnej wyrażonej w art. 417 k.c.

Orzecznictwo sądowe⁴, jak i doktryna⁵ prawa przyjmowały, że konieczną przesłanką odpowiedzialności państwa, której podstawę stanowił art. 417 k.c., jest jej uzależnienie od winy jego funkcjonariusza. Przy ponoszeniu odpowiedzialności na podstawie art. 417 k.c. niewystarczające było obiektywne uchybienie obowiązującym regułom poprawnego zachowania (bezprawność), ale nieodzowne było też ustalenie podmio-

---

³ Dz. U. Nr 162, poz. 1692 z późn. zm.

⁴ Wyrok SN z dnia 19 kwietnia 1971 r., I CR 24/71, LEX nr 6910; wyrok SN z dnia 24 października 1969 r., I CR 340/69, LEX nr 6597; wyrok SN z dnia 26 września 1969 r., I CR 279/69, LEX nr 6564; wyrok SN z dnia 20 września 1974 r., I CR 455/74, LEX nr 7588.

⁵ K. Pietrzykowski, *Kodeks cywilny...*, s. 999.

towej, subiektywnej zarzucalności czynu⁶. Tak specyficzne rozumienie wspomnianego przepisu wynikało z ogólnej zasady odpowiedzialności deliktowej wyrażonej w art. 415 k.c., w myśl której „Kto z winy swej wyrządził drugiemu szkodę, obowiązany jest do jej naprawienia”. Znamienny w tym zakresie jest także wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 grudnia 1970 r., w uzasadnieniu którego SN orzekł, iż art. 417–419 k.c. stanowią zespół przepisów regulujących w sposób kompleksowy wszystkie postacie odpowiedzialności Skarbu Państwa za szkody wyrządzone przez funkcjonariuszy państwowych i pozwalają na przyjęcie, że wina funkcjonariusza stanowi jedną z koniecznych przesłanek odpowiedzialności opartej na art. 417 k.c.⁷ W ocenie Sądu Najwyższego potwierdzała to również treść art. 418 i 419 k.c., które normowały szczególnie rodzaj odpowiedzialności. Wynikało z nich, że stwierdzenie winy funkcjonariusza publicznego stanowi przesłankę odpowiedzialności według zasady ogólnej.

Dokonana zatem w powyższym wyroku wykładnia systemowa art. 417 k.c., poparta uchwałą pełnego składu Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z dnia 15 lutego 1971 r.⁸, potwierdzała utrwaloną w latach 1960–1970 linię orzeczniczą, zgodnie z którą wina funkcjonariusza, chociaż niewymieniona w treści § 1 art. 417 k.c., stanowi obok bezprawności działania lub zaniechania funkcjonariusza państwowego niezbędną przesłankę odpowiedzialności opartej na tych przepisach.

Nie bez znaczenia dla dokonania zmian legislacyjnych w zakresie odpowiedzialności państwa za działalność władzy publicznej był istniejący pod rządami obowiązującej wówczas Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej z dnia 22 lipca 1952 r.⁹ stan prawny, który praktycznie nie określał prawnej procedury umożliwiającej obywatelom wykonywanie swoich praw i wolności w wypadku zaistnienia konfliktu na linii obywatel – państwo, co w znaczący sposób ograniczało obywatelom możliwość dochodzenia swoich konstytucyjnych praw w przypadku

---

⁶ M. Safjan, *Odpowiedzialność odszkodowawcza władzy publicznej (po 1 września 2004 roku)*, Warszawa 2004, s. 17.

⁷ Wyrok SN z dnia 29 grudnia 1970 r., I PR 468/70, LEX nr 6847.

⁸ Uchwała SN z dnia 15 lutego 1971 r., III CZP 33/70, OSNCP 1971, nr 4, poz. 59 (wytyczne wymiaru sprawiedliwości i praktyki sądowej w sprawie odpowiedzialności Skarbu Państwa oraz państwowych osób prawnych za szkody wyrządzone przez funkcjonariuszy państwowych).

⁹ Dz. U. Nr 33, poz. 232 z późn. zm.

Rafał Dul – doktor nauk prawnych, wieloletni pracownik w Wojewódzkim Sądzie Administracyjnym w Warszawie na stanowisku asystenta oraz starszego asystenta sędziego; obecnie radca prawny Okręgowej Izby Radców Prawnych w Warszawie; prowadzi własną Kancelarię Radcowską, która specjalizuje się w prawie administracyjnym i w postępowaniu przed Naczelnym Sądem Administracyjnym oraz Sądem Najwyższym; członek Okręgowej Rady Adwokackiej w Płocku (obecnie niewykonyjący zawodu); autor publikacji z zakresu postępowania cywilnego, sądownoadministracyjnego oraz prawa administracyjnego.

■ Książka zawiera porównawczą analizę uzupełniających się wzajemnie środków prawnych: skargi kasacyjnej oraz skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia. Dzięki takiemu ujęciu tematu uwidocznione zostały zarówno cechy wspólne, jak i różnice skarg, co bardzo ułatwia zrozumienie wzajemnych relacji jakie zachodzą pomiędzy nimi, mając na uwadze zwłaszcza subsydiarny charakter skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia.

■ W monografii omówiono kwestie właściwego sporządzenia i rozpoznawania obu skarg, przedstawiono bogate orzecznictwo Sądu Najwyższego i Naczelnego Sądu Administracyjnego oraz stanowisko doktryny w omawianym zakresie, a także sformułowano wnioski *de lege ferenda* oraz uzasadnienie celowości wprowadzenia pewnych zmian w zakresie procedowania przed Sądem Najwyższym.

■ Publikacja przeznaczona jest przede wszystkim dla prawników praktyków (adwokatów i radców prawnych), ale także dla podmiotów działających w interesie publicznym, tj. Rzecznika Praw Obywatelskich, Prokuratora Generalnego i Rzecznika Praw Dziecka. Może być traktowana jako literatura uzupełniająca dla studentów prawa.

ISSN 1897-4392
ISBN 978-83-264-8069-0

9 788326 480690

Cena 99 zł
(w tym 5% VAT)

Zamówienia:

infolinia 801 04 45 45, fax 22 535 80 01
zamowienia.ksiazki@wolterskluwer.pl
www.wolterskluwer.pl
księgarnia internetowa www.profinfo.pl

